

Kloppend Stadshartwandeling op Stadsblokken-Meinerswijk

Deze wandeling is 8 km lang

Ook als Fietstocht te maken met een paar kleine afwijkingen van de wandelroute. Een beperkt gedeelte is niet voor de hond toegankelijk, maar daar is een goed alternatief voor.

De wandeling geeft een beeld van natuur, rivier, verleden en toekomst, bestaande bebouwing en plannen voor de toekomst.

Op zaterdag 15 oktober worden de plannen van Kloppend Stadshart (KSH) en consequenties van de Uitvoeringsnota op verschillende plaatsen toegelicht.

De huidige eigenaar van belangrijke delen van het gebied heeft woningbouwplannen die door aanneming van de Uitvoeringsnota mogelijk zouden worden, strijdig met de vastgestelde Gebiedsvisie zonder woningbouw. Hierover gaat het referendum.

Starten is mogelijk op verschillende plaatsen

- Frostbrug
- Mandelabrug
- Pad door de Groene Rivier vanuit Malburgen-west
- Steenen Camer vanuit Elderveld
- En op meer plaatsen.

De routebeschrijving start onderaan de voetgangerstrap vanaf de Mandelabrug aan de Eldensedijk en beschrijft "met de klok mee"

Vanaf de trap steekt u voorzichtig! de Eldensedijk over naar de Stadsblokkenweg. U houdt Watersportcentrum Arnhem aan uw linkerhand. Rechts is een struingebied dat toegankelijk is voor voetgangers zonder hond wegens de loslopende Konikspaarden.

Op het terrein van Watersportcentrum Arnhem heeft staat in het plan De Eilanden een L-vormig appartementengebouw gepland op de plaats van de hoge loods.

Dit is nauwelijks verenigbaar met de normale werkzaamheden op een werf zoals afspuiten, schuren en soms lassen en slijpen.

Een optie zou kunnen zijn om het centrum te verplaatsen naar het terrein van de voormalige ASM-werf waar u straks komt.

Loop gerust even naar binnen en vraag naar de mening van de mensen die daar werken en bezig zijn.

U vervolgt uw weg langs de Stadsblokkenweg of door het struingebied aan uw rechterhand.

Deze weg stond eind negentiger jaren twee maal onder water. Hier en daar staan merktekens die aangeven hoe hoog het water stond.

Aan uw linkerhand ziet u de buurttuin van de bewoners van de Haven van Coers: Heerlijkheid van Coers.

Wegens vervuiling mag hier niet in de grond worden getuinierd maar wel in bakken die op de gelegde bestrating zijn aangelegd.

De bewoners huren de tuin van de Gemeente Arnhem.

Achter de tuin ziet u de terreinen waaraan de woonarken liggen. Deze woonarken mogen blijven. Zij zijn "hoog-water-proof".

Vorbij de tuin slaat u linksaf en loopt u om de Haven van Coers heen.

Aan het einde van de verharde weg gaat u rechtsaf het talud naar de Rijn af.

U komt zo bij de aanlegplek van het pontje dat per 1 oktober in "winterslaap" is.

U loopt langs de oever naar de Stadsblokkenwerf waar het pontje 's winters op de kant ligt, maar per 1 mei is het weer in de vaart, ook voor fietsers!

Van 1 mei tot eind september is in het prachtig gelegen en ontworpen paviljoen een drankje te krijgen.

Op de werf zullen klassieke schepen van beperkte afmetingen gerestaureerd worden.

Het plan is om achter de huidige loods een grotere plek te maken, liefst een loods, waarin aan grotere schepen kan worden gewerkt door vrijwilligers en mensen in opleiding..

Link: www.stadsblokkenwerf.nl

De Uitvoeringsnota maakt het mogelijk hier grote appartementengebouwen te bouwen met ongeveer 250 woningen. Dat zal problemen gaan geven met geluidsoverlast. De Stadsblokkenwerf heeft onlangs een voorstel aan de gemeente en KWP gedaan om de gehele landtong tussen de Haven van Coers en de voormalige ASM-haven in gebruik te mogen nemen.

U loopt verder het voormalige ASM-terrein op en houdt de haven aan uw linkerhand. Zo loopt u langs de afbouwkade die om veiligheidsredenen met een hek is afgezet.

Aan het eind kunt u met de trap naar beneden. Bewonder de muurschilderingen.

Ook de afgelopen zomer werd hier weer het Cirque de Liberte opgevoerd!

Link: <http://www.durf.cirquedelaliberte.nl>

KWP heeft een paar weken geleden veel groen en grond verwijderd zodat resten van de weefgetouwen nu zichtbaar zijn in de grond. Veel verharding is geschikt voor hergebruik voor gebouwen die er volgens de gebiedsvisie wel mogen komen.

Op de foto hieronder is te zien welk gebouw er op de zichtbare fundamenteen stond.

Hieronder staat uitgebreide informatie over de ASM:

ASM-terrein Stadsblokken

Op de Stadsblokken stond vroeger de Arnhemse Stoomsleephelling Maatschappij (ASM). Het bedrijf is in 1889 opgericht door de heer Prins en was gespecialiseerd in het bouwen van stoommachines, sleepboten, baggermolens en zeeschepen. De scheepswerf was lange tijd een van de grootste werkgevers van Arnhem.

Het gezicht van de zuidoever

De ASM bestond uit een paar scheepshellingen, een machinefabriek, kopergietery, ketelmakerij, timmerwerkplaats, kantoor en woonhuis. De loodsen en kranen van de werf waren decennialang het gezicht van de zuidoever van de Rijn.

De 'Bloedhelling'

Door de crisis in de Nederlandse scheepsbouw zijn in 1978 de werkzaamheden gestaakt. Slechts enkele funderingen van gebouwen en een haven herinneren nog aan de 'Bloedhelling', zoals dit bedrijf in de volksmond werd genoemd.

1. Grote sectiehal (hier werden grote delen van een schip gemaakt tot 60 ton).
Rechts ervan het materiaalpark.
Deze sectiehal gaf veel besparing in werkuren wegens geen last van weersinvloeden.
  2. Scheepsbouwoods. Hier werden kleine onderdelen gemaakt t.b.v. de sectiebouw.
  3. Ketelmakerij. Hier werden stoomketels gebouwd voor de vroegere stoomschepen.
Later werden hier ook kleine secties gebouwd.
  4. Bankwerkerij t.b.v. de inbouw van motoren.
  5. Kantine met wasplaats en kantoren voor de opzichters.
  6. Draaierij t.b.v. de mechanische verspaning. (schroefassen enz.)
  7. Kleine sectiehal. Hier zijn ook diverse houten mijnvegers voor de marine gebouwd.
Aan de havenzijde (onzichtbaar) de timmerwerkplaats. (een lager gebouw)
  8. Directiekantoor met administratie en tekenkamers. (scheepsbouw en werktuigbouw)
  9. Centraal magazijn.
  10. Dwarshelling van ca. 100 meter
  11. Twee langshellingen met ertussen een kraanbaan met kraan van 15 ton hefvermogen.
  12. Pijpenmakerij voor alle pijpleidingen in een schip
  13. Schakelstation elektriciteit met garage directie.
- NB:** Bij de dwarshelling een kraan met 60 ton hijsvermogen (geel) en een kraan van 15 ton.
Bij de afbouwkade een kraan van 25 ton hijsvermogen.

Kloppend Stadshart wil deze verhardingen en kraanbanen zoveel mogelijk hergebruiken bij de ontwikkeling van het terrein.

Een scheepskraan is al beschikbaar!

Het terrein leent zich het beste voor riviergebonden activiteiten zoals de werf, een jachthaven, eventueel het verplaatste Watersportcentrum Arnhem, Klassieke schepen in de haven, naast ondersteunende bebouwing voor het evenemententerrein richting Frost-brug.

Ook zou "De Helling" hier weer een plek kunnen krijgen. De Helling is een werkplaats waar mensen uit allerlei vakmanschap dat overdragen aan cursisten. Link: <http://dehelling-arnhem.nl/>

De Helling is ontstaan na de opheffing van de ASM. Zij zouden graag weer hier terugkeren.

Bij aannname van de Uitvoeringsnota krijgt KWP de mogelijkheid 5 appartementengebouwen te plaatsen rondom de ASM-haven van gemiddeld 15 meter hoog, dus boven de boomtoppen uit.

200-300 woningen en dus ongeveer 700 mensen met hun auto's zouden hier dan komen te wonen.

KSH ziet dit botsen met werf en evenementen.

Daarnaast is bewoning een bedreiging voor gebruik als publieke ruimte.

U vervolgt uw wandeling over het evenemententerrein langs de Rijn naar de Frostbrug.

Die houdt u aan u linkerhand en zo komt u op het fietspad waar u rechtsaf slaat. Zo heeft u zicht op de Groene Rivier met daarin de recent opgeleverde vergraving die bij extreem hoog water 7 cm verlaging zal geven voor onze veiligheid.

Het fietspad loopt door een prachtig Kastanjelaantje en maakt aan het einde een haakse bocht naar rechts.

Hier is een picknickplaats ingericht.

Kloppend Stadshart zou dit een mooie plek vinden voor een trekkerscamping, dus voor wandelaars en fietsers met evt. trekkershutten.

Na de bocht naar rechts kunt u het ruige terrein in met de paarden. U komt dan weer uit bij het Watersportcentrum.

U kunt ook het fietspad blijven volgen tot daar.

Zo bent u weer bij de kruising van de Stadsblokkenweg en de Eldensedijk.

U slaat hier linksaf en vervolgt uw weg over de doorlaat over de Groene Rivier.

Aan de overkant slaat u rechtsaf en vervolgt uw tocht over het fietspad.

Onder de weg door volgt u de bocht naar links totdat u bij een pad komt dat rechtsaf gaat, Meinerswijk in.

U bent nu helemaal in Meinerswijk, het ruige uiterwaardenpark. Link:
<http://www.vriendenvanmeinerswijk.nl>

De weg gaat rechtsaf met de Zuidelijke Plas aan uw linkerhand.
Bij de eerstvolgende gelegenheid slaat u linksaf en volgt dit verharde (fiets!)pad tussen de plassen en de paarden door totdat u uiteindelijk na wat bochten langs de zichtbaar gemaakte funderingen komt van het Romeins Castellum van 1700 jaar geleden. Link: <http://spannendegeschiedenis.nl/de-romeinen/arnhem-romeins-castellum>

Als u verder het pad volgt ziet u pantser- stalen geschutskoepels op betonnen rompen staan.
Oude Shermantanks die in beton zijn gegoten als onderdeel van de IJssellinie tijdens de koude oorlog!

U vervolgt uw weg en u komt uit op het fietspad dat linksaf gaat over het doorlaatwerk dat uit dezelfde tijd stamt. Het moest een soort nieuwe Hollandse waterlinie veroorzaken om de Russen tegen te houden.....

U gaat rechtsaf richting Rijn en gerestaureerde steenfabriek Elden.
Een beperkt aantal woningen staat hier, hoogwatervrij!
De steenfabriek is sinds kort eigendom van stichting Boei. De toekomst is onduidelijk.
Culturele evenementen vinden er helaas niet meer plaats sinds de gemeente Arnhem geen bijdrage meer geeft.

U houdt de Neder-Rijn aan uw linkerhand, gaat over het wildrooster en volgt de Meginhardweg langs het witte huis in de bocht.
Zo komt u langs een recent aangelegde geul die ook moet helpen de waterstand te verlagen bij extreem hoog water. Er is voor die omstandigheden een aanlegplaats gemaakt om bewoners te kunnen evacueren.

Iets verder linksaf gaat een weggetje richting Gat van Bruil.
Hier is een brug over de geul aangelegd.
De vergraving wordt mogelijk in de toekomst met het Gat van Bruil verbonden
Het gebied is voor een deel toegankelijk, maar vrije doorgang langs Steenfabriek Ariens in de verte is niet mogelijk.

De koeien die u kunt zien zijn van boer Wijers.

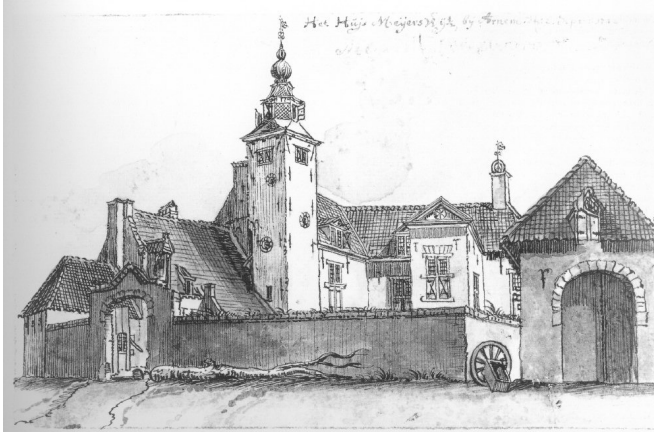
Als u de Meginhardweg vervolgt komt u langs de plaats waar de Heerlijkheid Meijnerswijk heeft gestaan op een hoger stukje aan uw rechterhand.

De heerlijkheid Meinerswijk (ook: Meijnerswijk) was een heerlijkheid in het uiterwaardengebied van de stad Arnhem, gelegen op de zuidelijke oever van de Rijn. 't Huys Meinerswijk, ook wel kasteel van Arnhem genoemd, was het centrale punt van de heerlijkheid.

Het kasteel heeft twee belangrijke bewoners gekend. De eerste was legeraanvoerder Maarten van Rossum die van ongeveer 1514 tot 1543 voor de Gelderse zaak vocht tegen de Habsburgers. De

tweede was Barthold van Gent, die als onderhandelaar in 1648 namens Gelderland de Vrede van Münster ondertekende, waarmee een einde kwam aan de Tachtigjarige oorlog tussen Nederland en Spanje.

In 1826 kocht bankier graaf Van Ranzow het landgoed Meinerswijk inclusief 't Huys Meinerswijk van de stad Arnhem. In 1850 was het huis verhuurd aan S. Murkens, die bij het gebouw een theetuin had gemaakt, waar welgestelde Arnhemse gezinnen graag vertoefden. Het huis werd in 1853 afgebroken. In Meinerswijk is niets meer te vinden van 't Huys Meinerswijk. Een pentekening van Jan de Beijer uit 1742 is één van de weinige weergaven van het gebouw.[1]

In het Nederlands Openluchtmuseum is een grenspaal van het jachtgebied van de heerlijkheid opgesteld. Inscriptie op de paal: "HEERLIJKHEID MEIJNERSWIJK JACHTPAAL".

Verder lopend hebt u het prachtige natuurgebied met vogelkijkhut aan uw rechterhand. De moeite waard om even naartoe te gaan, maar het is niet altijd mogelijk om er te komen.

Aan uw linkerkant ligt in de verte aan de Rijn de voormalige Steenfabriek Ariens. Ook wat huizen en andere bedrijfspanden staan op het terrein dat eigendom is van KWP.

Het terrein is niet toegankelijk

KWP wil de meeste hallen slopen en ongeveer 60 luxe huizen bouwen tussen de Rijn en de te graven extra geul:

Ter compensatie voor het bouwen moet de rivier meer ruimte krijgen: de vergraving en het Gat van Bruil worden verbonden en er wordt verder uitgegraven tot bij de Praets. Dit gaat ten koste van de reserve die in de nabije toekomst nodig is om bij vaker extreem hoge waterstanden veiligheid te kunnen blijven bieden.

Hoewel het plan is om het een publieke ruimte te houden zal het karakter van villawijk vrij bewegen belemmeren.

Kloppend Stadshart wil het terrein geleidelijk ontwikkelen met kleinschalige maakcultuur, ateliers, basis voor stadslandbouw en stadstuinbouw.

Eventueel een beperkt aantal woningen voor mensen die hier een taak hebben.

Geleidelijk aan kunnen de hallen dan vervangen worden, of afgebroken als op de Stadsblokken meer gebouwen komen voor de riviergebonden activiteiten.

Op die manier wordt alles “rivierneutraal” ontwikkeld, en wordt de natuur een groot aantal inwoners bespaard.

Rivierneutraal betekent dat geen bebouwing wordt toegevoegd die extra maatregelen voor hoogwater noodzakelijk maakt.

Verder lopend komt u bij de slagboom op “Het Heuveltje”. Een verhoogde, hoogwatervrije plaats sinds eeuwen.

In de Hendrinahoeve heeft boer Wijers zijn bedrijf, en de Saloon. Misschien kunt u er wel iets drinken...

Voor Boerengolf kunt u ook bij hem terecht: <http://www.boerengolfarnhem.nl>

En zo komt u bij een andere kleine woonkern: “ De Praets”.

Ontstaan bij een overslag-sluisje en veerstoep. Vandaar “Het Veerhuis”.

Vanaf 1 mei is het op zaterdag en zondag open van 12-17 u.

<http://www.t-veerhuis.nl>

Linksaf is de toegangsweg naar Steenfabriek Ariens, maar verboden toegang, tenzij u wilt paintballen.

Met de Rijn aan uw linkerhand komt u nog langs de plek waar vroeger de schipbrug lag, als enige verbinding (tot 1934) tussen Arnhem Noord en Zuid.

U gaat onder de Mandelabrug rechtsaf en zo bent u aan het eind van de wandeling, of fietstocht.

Deze wandeling wordt u aangeboden door initiatiefgroep “ Kloppend Stadshart” die ijvert voor uitvoering van de gebiedsvisie.

Kloppend Stadshart is ervan overtuigd dat voor ontwikkeling woningbouw niet noodzakelijk, zelfs bedreigend is.

Het gebied kan prima geleidelijk, non-profit en low budget ontwikkeld worden zodat alle mensen ervan kunnen profiteren!

www.stadsblokken-meinerswijk.org

